

Naslov: Sedem pravil za gradnjo sodobne hiše

Avtor: Aleksandra Zorko

Rubrika/Oddaja: NOVOSTI

Žanr: POROČILO

Površina/Trajanje: 1.390,63

Naklada: 143.033,00

Gesla: ARHITEKTURA, ARHITEKT, OPN

Foto Lucija Zorenč

SODOBNA ARHITEKTURNA TIPOLOGIJA NA KOZJANSKEM

Sedem pravil za gradnjo sodobne hiše

Na gradu Podsreda je na ogled razstava Sodobna arhitekturna tipologija na Kozjanskem. To je prva javna predstavitev projekta z istim naslovom, v okviru katerega je nastalo pet primerov sodobnih stavb na petih konkretnih lokacijah, hkrati pa so s tem oblikovane smernice za graditelje in projektante, ki naj bi bile tudi osnova za pripravo novih prostorskih aktov za območje Kozjanskega parka ter občin Kozje in Podčetrtek.

Avtorji projekta in razstave so arhitekta mag. Gorazd Furman Oman in Jaka Sedovnik ter prostorska načrtovalka dr. Mojca Furman Oman z Zavoda Metro SR, zavoda za prostor Savinjske regije iz Celja, naročnik pa je Javni zavod Kozjanski park.

«Tako kot vse občine v Sloveniji se tudi občine znotraj območja Kozjanskega parka srečujejo s problematiko izdelave občinskih prostorskih načrtov. V teh prostorskih aktih se bodo med drugim na novo določili pogoji za gradnjo novih objektov. V zdaj ve-

ljavnih aktih so ti pogoji glede na današnji način gradnje, bivanja in energetske izrabe zastareli ter v dobršnem delu zaviralni. To se še zlasti kaže na zavarovanem območju Kozjanskega parka, kjer se projektanti in investitorji zelo težko znajdejo znotraj obstoječih (zastarelih) pogojev in pravil. Zato je nemalo nejasnih situacij, ali je podana arhitekturna rešitev prava ali ne, še težje pa je povedati, kaj šele prikazati dober primer, v katero smer bi prava rešitev lahko šla,« pojasnjuje mag. Gorazd Furman Oman in

dodaja, da so zaradi navedenega za območje Kozjanskega parka potrebni strokovni kriteriji za umeščanje novih objektov v prostor. Ti morajo po njegovih besedah po eni strani upoštevati arhitekturno tipologijo območja, po drugi pa sodobni način gradnje, bivanja in rabe energije, ki morajo biti ekološki in trajnostni.

Odsev naravne krajine in stavbne dediščine

Tipična podoba kozjanske hiše je odsev naravne krajine in stavbne dediščine. Ta je nastajala skozi stoletja, kot odgovor na izzive, ki sta jih postavljali narava in družba. Njeni elementi so po besedah sogovornika logična posledica omejitev in priložnosti tega prostora. «Tudi sodobna arhitektura je posledica okolja in družbe, v katerem živimo, le da je naravno okolje precej zamenjalo ekonomsko. Tako so na Kozjanskem

DELO IN DOM 22. maja 2013

SODOBNA ARHITEKTURNA TIPOLOGIJA NA KOZJANSKEM 21

poleg arhitekturnih elementov, kot so leseni detajli, leseno stavbno pohištvo, skoraj pomembnejši odnosi med grajenim in naravnim, med človekom in naravo. In to pomembnost je Kozjanski park, kot državna institucija, zelo dobro zaznal, ter kljub temu da je njegova osrednja naloga ohranjanje narave in biotske raznovrstnosti, poskušal s tem projektom poiskati pot za sobivanje, tudi novega in modernega,» poudarja Gorazd Furman Oman.

Predmet projekta, ki ga predstavljajo na razstavi v Podstredi, je med drugim izdelava petih idejnih zasnov za stavbe s petimi konkretnimi lokacijami za umestitev v prostor, pri čemer so lokacije raznolike po legi, stavbe pa po svoji vsebini. Idejne zasnove za kamp, vinsko klet, sadjarski center, turistično kmetijo Pilštajn in dve stanovanjski hiši po besedah sogovornika prikazujejo arhitekturni preizkus zamisli o sodobnem stavbnem tipu na izbranem območju z razpoznavno arhitekturno tipologijo. Za vsako lokacijo so prikazali razvojno matrico, ki je osnova predlagani rešitvi in zagotavlja kar največje število mogočih prilagoditev (velikost objekta, konfiguracija terena, namembnost ...). Predstavili so izhodišča posameznega projekta, njegovo umestitev v prostor in arhitekturno zasnovo. Na koncu projekta

Projekt ureditve vinske kleti

Projekt za ureditev turistične kmetije Pilštajn

22 SODOBNA ARHITEKTURNA TIPOLOGIJA NA KOZJANSKEM

DELOINDOM 22. maja 2013

Načrt za ureditev manjšega družinskega kampa

Projekt za stanovanjski hiši Sedlarjevo

Projekt za ureditev sadjarskega centra

so podane tudi smernice za nadaljnje oblikovanje objektov in projektiranje za vse stavbe, vendar ta vodila poskušajo biti kar se da preprosta in jasna. Kakor še poudarja Gorazd Furman Oman, so poskušali poiskati meje, do kod lahko sodobnost v tako tradicionalni krajini seže, ne da bi porušila stara ravnovesja.

Sodobno s tradicionalnimi elementi

«Kljub nekaterim prednostim tradicionalne arhitekture se je treba zavedati, da so v času, v katerem živimo, bivalne, delovne in druge potrebe drugačne kot v preteklosti. Sodobna arhitektura mora nanje odgovarjati, zato velikokrat ne sledi tradicionalnim zgledom. Kljub razlikam v načinu življenja pa ostajajo nekatere funkcije, kot so varnost, gospodarnost in skrb za okolje, nespremenjene,» še pravi Gorazd Furman Oman in dodaja, da je bila ključna ugotovitev projekta, da lahko število pravil za gradnjo sodobne hiše znotraj območja Kozjanskega skrčijo na sedem, na pravljico število. Tako so po besedah sogovornika za razne stavbne tipe definirali lego v prostoru, proporce, streho, materiale in barve, odprtine, arhitekturne elemente ter vsebino. «V sodobni stavbi je mogoče lesene dele fasade nadaljevati tudi čez streho, vendar je treba upoštevati odnos do merila samih letvic ter velikost te površine v primerjavi z zidano ali opečno. Po drugi strani pa lahko opečne elemente, ki v tradicionalni arhitekturi praviloma prevladujejo na strehah in odprtinah, nadaljevati v fasado ter celo v notranjost stavbe, seveda spet ob upoštevanju odnosa do celote,» pojasnjuje arhitekt. Povedano drugače, uporabljati je treba lokalne materiale, jih na inovativen in kakovosten način preoblikovati, zlasti pa biti spoštljiv do narave.

Ob razstavi, ki se bo v prihodnjih mesecih selila po različnih lokacijah po Sloveniji, je izšla tudi brošura s predstavitvijo projekta. Ta je podrobneje predstavljen tudi spletnih straneh Javnega zavoda Kozjanski park in Zavoda Metro RS, kjer je brošura objavljena tudi v digitalni obliki. Na gradu Podsreda sta poleg omenjenega projekta na ogled še dve mednarodni razstavi, in sicer Tradicionalna podeželska arhitektura Podpelisterja, katere avtorica je dr. Viktorija Momeva Altiparmakovska iz Makedonije, ter Tradicionalna arhitektura Hrvaškega Zagorja avtorice mag. Branke Šprem Lovrič iz Hrvaške. Predvidoma še pred koncem maja bo izšla tudi publikacija Temelji graditeljske prepoznavnosti, delo arhitekta Andreja Pajerja.

Aleksandra Zorko

Fotografije arhiv Zavod Metro